

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**Кафедра педагогіки,
психології і методики фізичного виховання**

**НАУКОВІ ДИСКУСІЇ
КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
студентів факультету фізичного виховання**



Чернігів - 2015

УДК 378.016:796(045)
ББК Ч 51р30
Н 34

Редакційна колегія: *Гаркуша С.В., Багінська О.В.,
Воєділова О.М., Лисенко Л.Л.*

**Н 34 НАУКОВІ ДИСКУСІЇ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ // ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ.
– Чернігів : ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка, 2015. – 44 с.**

ББК Ч 51р30
УДК 378.016:796(045)

У збірнику представлені результати досліджень студентів факультету фізичного виховання, які беруть участь у роботі студентських наукових гуртків кафедри педагогіки, психології і методики фізичного виховання. У статтях відображено основні результати досліджень, теоретичне обґрунтування наукових ідей, методичні розробки. Матеріали збірника призначені для студентів та викладачів факультету фізичного виховання для ознайомлення, з метою продовження подальшої наукової дискусії та підвищення якості студентської науково-дослідної роботи.

У збірнику збережено автентичність авторських текстів.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри педагогіки, психології і методики фізичного виховання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка (протокол № 24 від 24.06.2015)

© Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2015
© Автори, 2015

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	5
---------------	---

ЧАСТИНА I

ПРОГРАМА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА В СПОРТИВНИХ СЕКЦІЯХ

Гордієнко Я.С., Колотілін Є.О.

СПОРТИВНІ ІГРИ ТА ЗАБАВИ ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСИ.....7

Єрмоленко О.І.

ПРОЕКТ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ ПЕДАГОГІЧНО
ЗАНЕДБАНИХ ШКОЛЯРІВ В ПОЗАУРОЧНІЙ РОБОТІ
(НА ПРИКЛАДІ ЗАНЯТЬ КОНТАКТНИМИ
ВИДАМИ СПОРТУ).....8

Козир А.С.

ПРОЕКТ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ
В ПОЗАУРОЧНІЙ РОБОТІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАНЯТЬ
КОНТАКТНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ).....9

Мкртчян М.А.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ В ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ ЗІ ШКОЛЯРАМИ..... 11

Песоцький Д.А., Осовик І.В.

ПРОГРАМА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ..... 12

ЧАСТИНА II

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Бойко Ю.В.

НАПРЯМКИ ВЗАЄМНОЇ РОБОТИ ДОШКІЛЬНОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї У ПІДВИЩЕННІ РУХОВОЇ
АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ..... 13

Євтушов Ф.М.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ.....	17
<i>Журба О.М.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ЯКОСТІ ГНУЧКІСТЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	19
<i>Кобища Т.В.</i> ПЕДАГОГІКА СПІВПРАЦІ НА СУЧАСНОМУ УРОЦІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	22
<i>Маркова А.О, Зуб О.Б.</i> ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕТНОПЕДАГОГІКИ.....	24
<i>Мельнікова Н.С.</i> МЕТОДИ РОЗВИТКУ ВАЖЛИВИХ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ГІМНАСТОК-ХУДОЖНИЦЬ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	27
<i>Панченко В. М.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ПРАКТИКУ РОБОТИ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ (ВЛАСНИЙ ДОСВІД РОБОТИ ІНСТРУКТОРА З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ДНЗ № 52 м. ЧЕРНІГОВА)	32
<i>Терехно Д.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР.....	35
<i>Федорченко О.О.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	37
<i>Усик І.В.</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ З НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ.....	39
РЕЗОЛЮЦІЯ	42



ВСТУПНЕ СЛОВО

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ, АСПІРАНТИ, ВИКЛАДАЧІ ТА ВСІ НЕБАЙДУЖІ ДО ПРОБЛЕМ НАУКИ ТА ОСВІТИ!

Вже традиційним стало проведення викладачами нашої кафедри конференції **"Наукові дискусії кафедри педагогіки, психології і методики фізичного виховання"**.

Кожному студенту вищого педагогічного навчального закладу, якщо він не байдужий до творчого пошуку, відкритий шлях у науку. Важливою рисою молодого науковця повинно стати прагнення до пізнання нового, до збагачення своїх знань, невтомність наукового пошуку. Відсутність уміння самостійно здобувати нові знання майбутнім педагогом, який мріє пов'язати своє життя з науковою діяльністю, може привести до того, що з часом молодий спеціаліст втратить творчу ініціативу і задовольниться роллю посереднього виконавця. Тому процес навчання студентів у вищому педагогічному закладі освіти все більше повинен спиратись на самостійну, близьку до дослідницької діяльність студентів. Для цього кожний студент повинен оволодіти методами наукового пізнання, одержати навички, потрібні для орієнтації у бурхливому потоці наукової інформації.

Загальновідомо, що елементи наукових досліджень мають місце в усіх формах освітнього процесу: в лекційних курсах, на семінарських і лабораторних заняттях, при написанні та оформленні рефератів, курсових, бакалаврських, дипломних та магістерських робіт. Заохочення студентів до наукових досліджень, оволодіння ними навичками наукової діяльності повинні розглядатись як важлива умова якісної професійної підготовки педагогічних кадрів для навчально-виховних закладів країни. Адже важко уявити сучасного вчителя без постійного педагогічного пошуку, без намагання вдосконалювати освітній процес, без спроби реалізувати власний творчий потенціал. А

запорукою всього цього і може стати сформоване у студентські роки уміння ставити перед собою завдання, для вирішення яких потрібний науковий пошук. Таким чином, кожний випускник вищого педагогічного закладу освіти повинен знати найзагальніші положення щодо організації, постановки та проведення наукового пошуку.

Зважаючи на це, кожного року кафедра педагогіки, психології і методики фізичного виховання визначає коло актуальних та проблемних питань і пропонує їх для спільного обговорення викладачам, аспірантам, магістрантам та студентам. Активна участь в наших дискусіях молодих науковців сприяє взаємному збагаченню світогляду, розширенню досвіду студентів і викладачів, інтеграції навчальної та дослідницької діяльності у процесі фахової підготовки студентів, синтезу нових цікавих думок і рішень в яких поєднується знання, досвід і мудрість сивочолих професорів і нові, сміливі, навіяні сучасністю, ідеї студентів. Спільне вирішення проблемних питань, їх обговорення, сприяє наступності поколінь у науці та освіті, дозволяє зберігати найкращі традиції та розробляти нові підходи та шляхи.

Кафедра педагогіки, психології і методики фізичного виховання започаткувала видання збірника наукових праць студентів, які прийняли участь у роботі конференції. Це надасть можливість ознайомитися з напрацюваннями та здобутками учасників більшої кількості небайдужих до науки студентів та викладачів, стати учасниками цього заходу.

Сподіваємось на подальшу багаторічну плідну співпрацю!

Бажаємо творчості, успішного наукового пошуку та креативності!

З повагою, колектив кафедри педагогіки, психології і методики фізичного виховання.



ЧАСТИНА I

ПРОГРАМА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА В СПОРТИВНИХ СЕКЦІЯХ

Гордієнко Ярослав Сергійович, Колотілін Євгеній Олегович

*Науковий керівник:
канд. пед. наук, доцент Воеділова О.М.*

СПОРТИВНІ ІГРИ ТА ЗАБАВИ ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Постановка проблеми. В результаті теоретичного дослідження виявлено, що школярам мало що відомо про стародавні українські ігри. Народні ігри можуть залишитися тільки історією і втратити своє значення у формуванні та вихованні особистості школяра, гідного громадянина країни.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати значення народних ігор часів Київської Русі для патріотичного виховання сучасної молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. В результаті досліджених літературних джерел було виявлено, що рівень знань українських школярів про народні ігри – дуже низький. Хоча народні ігри є невід’ємною складовою нашого життя, джерелом патріотичного духу, який присутній в спортивних іграх та забавах часів Київської Русі.

Народні ігри – це форма фізичного загартування, своєрідна школа виховання, що формує поетичне мислення, мистецькі смаки, любов до історії та традицій рідного краю.

Дослідження національних ігор дає багатющий матеріал для з’ясування історичних основ формування української нації, коріння її звичаїв, вірувань та традицій. А на основі цього можна формувати патріотичні почуття.

Народні ігри являють собою основу початкового етапу формування гармонійної розвиненої, активної особистості, що поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість. Вони розширюють історико-культурний кругозір. Викликають активну роботу думки.

Висновки. В даний час недостатньо інформації і пропаганди народних ігор. Отже, постає необхідність у відродженні і пропаганді народних ігор, які б сприяли патріотичному розвитку молоді.

Єрмоленко Олександр Ігорович

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент Воєділова О.М.

ПРОЕКТ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ ПЕДАГОГІЧНО ЗАНЕДБАНИХ ШКОЛЯРІВ В ПОЗАУРОЧНІЙ РОБОТІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАНЯТЬ КОНТАКТНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ)

Постановка проблеми. До актуальних проблем сучасного українського суспільства відноситься збільшення кількості важковиховуваних підлітків, що є складним соціальним та педагогічним явищем. Подолання цієї проблеми вимагає від освітніх установ розробки ефективних систем превентивного виховання школярів.

Мета дослідження – розробка авторського проекту спрямованого на розвиток почуття соціальної відповідальності підлітків за свою поведінку, усвідомлення їх прав й обов'язків.

Виклад основного матеріалу дослідження. В результаті аналізу та узагальнення літературних джерел було визначено, що превентивне виховання в школі – це система підготовчих та профілактичних дій педагогів, спрямованих на запобігання формуванню в учнів негативних звичок, рис характеру, проявам асоціальної поведінки підлітків та організацію належного догляду за діяльністю школярів.

Беручи до уваги наказ Міністерства від 03.08.2012 № 888 "Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти, молоді та спорту щодо профілактики правопорушень серед дітей та учнівської молоді на період до 2015 року", пріоритетними напрямками авторського проекту в роботі з превентивного виховання з педагогічно занедбаними дітьми в межах роботи спортивного клубу з контактних видів спорту є: діагностика рівня

розвитку особистості дитини; упровадження просвітницької діяльності, спрямованої на формування негативного ставлення до протиправних діянь, проведення родинних виховних заходів; використання інтерактивних педагогічних технологій, моделювання життєвих ситуацій, суспільних процесів та процедур, залучення учнів до агітаційної та пропагандистської роботи, впровадження самоврядування в освітній процес; ужиття заходів, спрямованих на підвищення моральності в суспільстві, правової культури школярів, утвердження здорового способу життя; запобігання проявам екстремізму, расової та релігійної нетерпимості тощо.

Передбачається, що залучення педагогічно занедбаних дітей до позаурочних занять фізичним вихованням та спортом повинно сприяти підвищенню рівня їх соціального статусу, зростання учнів, як особистостей, їх прагнення до самовираження, самореалізації та самоствердження, природним виходам агресії, привчання до самоконтролю своїх психічних станів, збереженню та зміцненню їх здоров'я.

Висновки. Розроблено авторський проект превентивного виховання педагогічно занедбаних школярів в позаурочній роботі (на прикладі занять контактними видами спорту).

Козир Андрій Сергійович

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент Воєділова О.М.

ПРОЕКТ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ В ПОЗАУРОЧНІЙ РОБОТІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАНЯТЬ КОНТАКТНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ)

Постановка проблеми. Становлення української державності, інтеграція в європейське і світове співтовариство, передбачають орієнтацію на Людину, націю, пріоритети духовної культури, визначають основні напрями реформування навчально-виховного процесу (Концепція національного виховання, 1996 р.). Національне виховання (патріотичне, зокрема) є актуальною проблемою формування особистості в сучасній Україні. Сьогодні в Україні питаннями національного та патріотичного, в тому числі, виховання дітей здебільшого переймається

шкільна система освіти. В той же час на нашу думку резервами впливу на формування особистості школяра можуть бути впливи позашкільної системи освіти, не зважаючи на спеціалізацію.

Мета дослідження – розробка авторського проекту формування свідомих, активних, високоморальних громадян Української держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Патріотичне виховання дітей та учнівської молоді – це комплексна, системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, школи, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави.

Провідна ідея авторського проекту – створення спортивних клубів з патріотичною спрямованістю для формування гідних, фізично розвинутих, активних громадян України.

Ідею патріотичного виховання покладено в основу роботи ФОМПК "Октант" м. Чернігова, за програмою якого виховується молоде, спортивне покоління дітей та юніорів. І тому, запропоновано, розглянути систему патріотичного виховання при ФОМПК "Октант" як один з дієвих, перевірених практикою проектів патріотичного виховання школярів. Проект включає в себе календарний план системи заходів для патріотичного виховання юнаків: семінари, атестації з рукопашного бою та з військового-спортивного двоборства; спортивні змагання з патріотичними гаслами; регулярні акції на підтримку цілісної України; вивчення філософії контактних видів спорту; щотижневі індивідуальні завдання про вивчення історії та традицій українського народу; вправи та ігри на козацьку тематику, тощо.

Висновки. Розроблено авторський проект патріотичного виховання школярів в позаурочній роботі (на прикладі занять контактними видами спорту). Результатами впливу системи заходів патріотичної спрямованості ФОМПК "Октант" на особистість дітей є стійка національна самовизначеність вихованців (за результатами опитування), їх активна участь в громадському житті (учні регулярно приймають участь в акціях на підтримку цілісності України та змаганнях з патріотичною спрямованістю) та високі показники сформованості патріотизму (за результатами анкетування).

Мкртчян Мері Андраніківна

*Науковий керівник:
канд. пед. наук, доцент Багінська О.В.*

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ ЗІ ШКОЛЯРАМИ

Постановка проблеми. Ситуація, яка склалася в нашій державі підкреслила необхідність зміни системи національного виховання, його покращення.

Незалежно від національної приналежності людина повинна знати історію країни в якій живе, аналізувати події, робити висновки і на основі цього формувати свою самосвідомість, патріотизм, любов до рідного краю.

Однак, тільки говорити про те, що ми живемо на Україні, надавати інформацію про неї та пропагувати українську символіку не вирішує всіх завдань національного виховання.

Мета дослідження – пошук шляхів та засобів вирішення завдань національного виховання школярів на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою покращення системи національного виховання школярів ми пропонуємо впровадження таких заходів:

У процесі позакласної роботи об'єднати заняття з фізичної культури, з уроками історії України, співпрацювати з краєзнавчими організаціями:

– проводити реконструкції історичних, культурних подій нашого краю.

Історична реконструкція – це рух, що ставить перед собою наукові цілі і використовує метод рольової гри і наукового експерименту для вирішення проблем і більш глибокого вивчення досліджуваного питання

– проводити квести з виконанням завдань, які потребують знань історії та звичаїв нашої країни, по історичним місцям з можливістю одержання цікавої інформації в процесі гри.

Висновки. Звичайно, організація квестів та історичних реконструкцій потребує великої попередньої роботи вчителів, які проводять захід та учнів, які приймають у них участь. Однак ефективність участі у реконструкціях та квестах учнів старших класів у формуванні національної свідомості буде дуже високою.

ПРОГРАМА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми. В результаті аналізу та узагальнення літературних джерел було визначено, що фізичне виховання є невід'ємною частиною гармонійного виховання людини і що заняття фізичною культурою та спортом сприяють не тільки фізичному розвитку людини, а ще й поєднанню його духовних та інтелектуальних можливостей та відкривають можливості для здійснення патріотичного виховання школярів.

Мета дослідження – виявити провідні ідеї української системи національного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Вивчення та узагальнення науково-методичної літератури дозволило визначити актуальність педагогічних поглядів В.О. Сухомлинського на сучасному етапі.

Головна мета його педагогічної творчості – формування всебічно розвиненої особистості. Василь Олександрович створив реальний зразок особистості з живими думками і почуттями, визначив її вчинки і дії. При цьому він обґрунтував шляхи, засоби і методи формування людини відповідно до цілей суспільства з урахуванням індивідуальних і вікових особистостей розвитку дитини. Виховання всебічно розвиненої особистості він розглядав як єдність усіх його компонентів – розумового, морального, фізичного і естетичного. Щодо морального виховання, то він знайомить вихованців з нормами загальнолюдської та національної моралі, пробуджує моральні почуття, виробляє моральні звички і через вправи в моральних вчинках приводить до наукового світогляду, стійких звичок високоморальної поведінки. Ідеал майбутнього збігався в нього з загальнолюдським гуманістичним ідеалом, який утверджувався протягом віків і поєднував любов і повагу до людини з боротьбою за торжество справедливості, розуму, гуманізму, непримиримості до зла.

Висновки. Впровадження ідей В.О. Сухомлинського сьогодні дало б поштовх аби молоде покоління набувало соціального досвіду, успадкувало духовні надбання українського народу. Це сприяло б досягненню високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді, незалежно від національної приналежності, рис громадянина Української держави, розвиненої духовності, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури.



ЧАСТИНА ІІ

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Бойко Юрій Вікторович

*Науковий керівник:
канд. пед. наук, доцент Лисенко Л.Л.*

НАПРЯМКИ ВЗАЄМНОЇ РОБОТИ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї У ПІДВИЩЕННІ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. За тривалістю життя Україна посідає 74 місце серед 162 країн світу та 37 місце у Європі. Однією з головних причин є гіподинамічний спосіб життя. Вченими досліджено, що фізична пасивність дорослих людей складає 84-97 %, близько 90 % дошкільнят, учнів, студентів мають відхилення у здоров'ї, у 56 % дітей незадовільний стан фізичної підготовленості, до 53 % збільшилась кількість дітей з психічними розладами, порушення постави тіла виявлено у 40 % дошкільників.(Л. Калуська, З. Калуський, М. Гумепюк, 2008).

Важливе значення в системі фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку має проблема їх оптимальної рухової активності, яка поліпшує самопочуття і загальну активність дитини; є вагомим засобом для підтримання ваги, її зменшення, активізує обмін речовин, зміцнює серцевий м'яз, поліпшує кровообіг і знижує артеріальний тиск, стимулює імунну систему, поліпшує функцію легень, активізує діяльність кишківника, знижує негативний вплив стресів, має антидепресивну дію, попереджує передчасне зношення рухового апарату, покращує

координацію рухів, допомагає уникнути появи жовчних каменів (Л. Калуська, 2008).

Проблема оптимізації рухової активності дітей дошкільного віку є актуальною, оскільки чимало задатків, навичок, умінь здебільшого розвиваються у дошкільному віці. Аналіз літературних джерел (Т. Дмитренко, Н. Денисенко, О. Богініч, Е. Вільчковський, В. Алямовська, О. Філіпова та інші) та власні спостереження за руховою активністю дітей старшого дошкільного віку свідчать, що без організації взаємної роботи дошкільного навчального закладу (ДНЗ) і сім'ї неможливо отримати необхідні значимі результати у вирішенні даної проблеми.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування напрямків сумісної роботи сім'ї і дошкільного навчального закладу у підвищенні рівня рухової активності у дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Роль сім'ї у фізичному вихованні дітей – велика і відповідальна. Сім'я в доступних їй межах і формах здійснює завдання розумового, морального, трудового, естетичного і фізичного виховання дітей, дбає про їх гармонійний розвиток (Г. Каштанова, Є. Мамаєва, 2006). Більшість батьків бажає бачити своїх дітей здоровими, життєрадісними, спритними та міцними. Формування цих якостей значною мірою залежить від організації виховного процесу, зокрема фізичного виховання в сім'ї та ДНЗ.

Науковими дослідженнями Е. Вавілової, Е. Вільчковського, Т. Осокіної, В. Шишкіної та наших власних опитувань встановлено, що в багатьох сім'ях організація та зміст фізичного виховання не відповідають сучасним вимогам. На превеликий жаль, доводиться відмічати про недостатнє уявлення деякими батьками значення правильного режиму дня дитини в сім'ї, оптимального перебування її на свіжому повітрі. Значна частина батьків впевнена, що основи фізичної культури повинні закладатися у ДНЗ, знімаючи при цьому з себе відповідальність за фізичне виховання дітей у сім'ї.

Турбота про здоров'я та всебічний фізичний розвиток дитини починається в організації здорового способу життя в сім'ї. До нього відносять: позитивний психологічний клімат у сім'ї, доброзичливе ставлення батьків одне до одного та до дитини, раціональне харчування, систематичне застосування фізичних вправ та впровадження загартовуючих процедур, посиljena трудова діяльність дитини, негативне ставлення батьків до алкоголю та паління.

Як зазначає І. Дядюнова, 2004 одним з основних гігієнічних засобів нормального фізичного розвитку дітей у сім'ї є режим дня. Необхідність його обґрунтована вченням І. Павлова про певне чергування основних сторін вищої нервової діяльності людини. Формування біоритмів

харчового збудження, сну та активного відпочинку сприяє нормальному функціонуванню внутрішніх органів. Ефективність режиму дня дитини значною мірою залежить від домашнього побуту, від тієї атмосфери, що панує в сім'ї, особливо від взаємин дорослих і дітей. А. Макаренко наголошує, що "сталість режиму, його точність і обов'язковість у великій небезпеці, якщо батьки самі ставляться до цього нещиро, живуть безладно, не дотримуються ніякого режиму, а від дітей вимагають його виконання".

Для забезпечення ефективності фізичного виховання батьки повинні знати, який фізичний виховний вплив на дітей здійснюється на заняттях фізичними вправами у ДНЗ. Такі знання необхідні для дотримання наступності і забезпечення єдиної педагогічної лінії вимог до дитини. Адже в комплексі фізичних заходів кожен елемент повинен чітко виконувати свої функції, в іншому випадку система не працює. Між сім'єю і ДНЗ повинна бути створена атмосфера ділових, товариських стосунків, бо йдеться про об'єднання зусиль для досягнення спільної мети. Водночас варто враховувати умови і можливості сім'ї та ДНЗ.

Аналіз сучасної педагогічної практики демонструє низький рівень роботи з батьками з питань фізкультурно-оздоровчої діяльності. Спостерігається інертність з боку батьків в реалізації завдань фізкультурно-оздоровчої роботи. Вибудовуючи спільну роботу з батьками з питань збереження і зміцнення здоров'я дітей варто враховувати такі основні принципи:

- партнерства (полягає, в першу чергу, у прийнятті педагогами сімейних цінностей родин, їхніх уявлень про фактори впливу на здоров'я, способів оздоровлення дітей, які використовуються в родинному вихованні, і на основі цього спрямовувати свої зусилля на залучення дітей до основ здорового способу життя);

- узгодженості дій (спрямований на вироблення однокрових вимог та правил щодо оздоровчої поведінки дитини, єдиних підходів до її формування);

- використання прикладу (має забезпечувати усвідомлення батьками значущості власної оздоровчої поведінки та здоров'ятворчої діяльності, і відповідно демонструвати її повсякчас в повсякденному житті, дитина має спостерігати дієвість і результативність ведення здорового способу життя; така діяльність має стати внутрішньою потребою особистості).

На основі літературних джерел та власних спостережень можна визначити наступні напрямки спільної фізкультурно-оздоровчої роботи ДНЗ і родини:

- розробка в ДНЗ сумісної програми забезпечення оптимального рівня рухової активності дітей дошкільного віку;

– погодження (визначення сфер відповідальності та зміст напрямів взаємодії) з батьками шляхів зміцнення і збереження здоров'я дітей (програма оздоровлення, використання інноваційних оздоровчих технологій), стратегії фізичного розвитку та його подальші шляхи удосконалення на засадах ознайомлення з результатами моніторингу стану здоров'я та психомоторного розвитку дитини;

– проведення систематичної, цілеспрямованої просвітницької роботи, спрямованої на усвідомлення батьками значущості створення та дотримання раціонального розпорядку дня, підтримки оптимального рівня рухової активності, повноцінного та збалансованого харчування, гігієнічної культури в родині; проведенні загартовуючих процедур, створенні сприятливого фізкультурно-оздоровчого клімату в сім'ї тощо;

– ознайомлення батьків з досвідом інших сімей, щодо забезпечення здоров'я дітей, підвищення рівня їх рухової активності;

– виявлення факторів сімейного виховання, які можуть негативно вплинути на здоров'я дитини;

– навчання батьків конкретними прийомами та методами ефективного оздоровлення в домашніх умовах (самомасаж, загартування, дихальна гімнастика, різноманітні оздоровчі технології);

– ознайомлення батьків із лікувально-профілактичними заходами, які здійснюються в дошкільному навчальному закладі, навчання окремим нетрадиційним методам оздоровлення дитячого організму (ароматерапія, фітотерапія, полоскання горла мінеральною водою, настоями трав тощо).

Висновки. В старшому дошкільному віці здоров'я дитини, рівень її рухової активності формується у двох основних середовищах: сім'ї і дошкільному навчальному закладі. Важливою умовою підвищення рівня рухової активності дітей є взаємопроникнення цих двох соціальних складових. Напрямами сумісної роботи сім'ї і дошкільного навчального закладу у підвищенні рівня рухової активності у дітей старшого дошкільного віку є наявність та реалізація сумісної програми, щодо вирішення зазначеної проблеми; проведення систематичної, цілеспрямованої просвітницької роботи та консультування з батьками; навчання батьків різним методикам оздоровлення.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розбудови України як незалежного суб'єкта світової спільноти, особливо гостро постає проблема якісної підготовки фахівців для силових структур, здатних ефективно виконувати покладені на них обов'язки із забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності, а також додержання внутрішнього правопорядку і законності та боротьби з усіма видами терористичних загроз (Ануфрієв М.І., 2003; Закорко І.П., 2010, Бондаренко В.В., 2012). На думку науковців (Компанієць Ю.А., 2012; Романчук С.В., 2013), лише кардинальні зміни практичних складових системи підготовки фахівців для всіх без винятку силових відомств, а саме методики викладання та організації навчально-тренувального процесу з таких дисциплін як "Спеціальна фізична підготовка" та "Вогнева підготовка", дадуть змогу сформувати надійний захисний щит Вітчизни для виконання бойових завдань будь-якої складності.

Мета дослідження – коректування навчально-тренувального процесу курсантів вищих навчальних закладів МВС України з дисципліни "Спеціальна фізична підготовка" на початковому етапі навчання, які б відповідали практичним вимогам службово-бойової діяльності офіцерів органів внутрішніх справ.

Виклад основного матеріалу дослідження. У результаті проведення порівняльного аналітичного огляду літературних джерел нами встановлені певні протиріччя між практикою існуючого навчально-тренувального процесу курсантів, вимогами до рівня їх підготовленості в контексті застосування результатів навчання в професійній діяльності і недостатнім їх науково-методичним забезпеченням.

Одними з визначених факторів необхідності внесення коректив до діючих програм і методик з навчальної дисципліни "Спеціальна фізична підготовка" є те, що більшість з них не враховують таких складових навчально-тренувального процесу як дотримання режиму дня, відпочинку і відновлення, його медико-фармакологічного забезпечення. Потребують коректування зміст і кількісні показники контрольно-перевірочних вправ і завдань.

Початковий етап навчання курсантів з дисципліни "Спеціальна фізична підготовка" можна визначити як підготовчо-адаптаційний етап по відношенню до загальної системи навчального процесу у вищому закладі освіти. Поєднання процесів пристосування до незвичних умов життєдіяльності з підготовкою для подальших, значних фізичних і морально-вольових навантажень повинно бути спрямоване на підвищення рівня фізичної підготовленості і загального стану здоров'я осіб, які навчаються.

У процесі спеціальної фізичної підготовки курсантів, на нашу думку, доцільно використовувати методіку засновану на використанні спеціальних вправ, які потребують комплексного прояву одразу декількох рухових якостей. Наприклад: швидкості, сили і витривалості – біг на дистанцію 1500-3000 м з швидкісним подоланням заданої кількості відрізків (3-5) по ходу дистанції (рваний біг) з подальшим виконанням на фініші силової вправи (підтягування на гімнастичній жердині або згинання-розгинання рук в упорі лежачи максимальну кількість разів протягом встановленого проміжку часу (від 30 с до 90 с). Силкові вправи для розвитку м'язів рук можна замінити вправами для розвитку м'язів тулуба наприклад – нахили вперед і повороти з партнером в статичному положенні "млин" (партнер на плечах), або для збільшення навантаження на м'язи ніг – присідання з партнером. Ці вправи також виконуються певну кількість разів або протягом визначеного проміжку часу.

Що до визначення і характеристики індивідуальних біомеханічних показників курсантів, доцільно використовувати комплекси вправ, спрямовані на розвиток м'язів-антагоністів та координаційних вправ комплексного спрямування, наприклад: підтягування на гімнастичній жердині (працюють переважно м'язи згиначі), кількість повторень в підході – 10-15 разів; згинання розгинання рук в упорі на гімнастичних брусах (працюють переважно м'язи розгиначі), кількість повторень в підході – 10-20 разів; стрибки на скакалці, кількість повторень в підході не менше 100 разів. Кількість серій – 3-5 з мінімальними проміжками відпочинку між підходами (30-45 с) та з відпочинком між серіями до 2 хвилин.

Внесення коректив в навчально-тренувальний процес курсантів на початковому етапі навчання полягає в його інтенсифікації за рахунок цілеспрямованого виконання типових рухових дій з наданням їм професійно-орієнтованих ознак та з урахуванням елементарних основ біомеханіки рухів.

Загальними результатами досліджень є визначення практичного змісту занять, їх оптимальних часових і змістовних об'ємів, структурно-логічні схеми, які визначають спеціальну фізичну підготовку в системі

службової і професійно-прикладної підготовки загального навчання курсантів на початковому етапі.

Висновки. З метою вдосконалення системи фізичної підготовки курсантів нами запропоновано:

1. Впровадження в практику навчально-тренувального процесу на початковому етапі навчання виконання контрольних нормативів і вправ професійно-прикладного змісту в складі підрозділу в системі проведення між ними спортивних змагань.

2. Включення окремими розділами в навчальні програми з спеціальної фізичної підготовки вивчення і вдосконалення акробатично-гімнастичних вправ та спортивних ігор професійно-прикладного спрямування в контексті навчання технічним діям самбо і вдосконалення основних рухових якостей, особливо гнучкості і спритності.

3. Використання в практиці перспективного планування навчально-тренувального процесу трьох циклових річних моделей періодизації з відповідним плануванням тренувальних макроциклів, мезоциклів і мікроциклів протягом навчального року.

Журба Олександр Миколайович

Наукові керівники: канд. пед. наук, доцент Лисенко Л.Л.

канд. наук з фіз. вих. і спорту, доцент Кривенко А.П.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ЯКОСТІ ГНУЧКІСТЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Гнучкість – морфофункціональна властивість опорно-рухового апарату, що характеризує ступінь рухливості його ланок. Гнучкість визначається еластичністю м'язів і зв'язок, і поряд з іншими фізичними якостями її розвиток є необхідною умовою повноцінного фізичного розвитку людини та однією з передумов гармонійності рухів (М. Бернштейн, В. Заціорський, В. Лях, В. Філін та інші).

Рухові дії людини з оптимальним рівнем розвитку гнучкості є точними та раціональними, це значно полегшує рухову діяльність,

економить енергетичні ресурси та забезпечує ефективне оволодіння технікою різноманітних фізичних вправ, що підкреслює необхідність розвитку даної рухової якості в дошкільному віці, враховуючи те що існують і біологічні передумови для її успішного розвитку.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування педагогічних умов розвитку рухової якості гнучкість у дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу літературних джерел (Т. Дмитренко, Д. Хухлаєва, Е. Вільчковський, О. Курок, Н. Деисенко, Е. Степанкова та інші) встановлено, що недостатньо розвинена фізична якість гнучкість у дітей старшого дошкільного віку може негативно вплинути на розвиток швидкісних і силових здібностей, витривалості, спритності та на зниження темпу засвоєння дитиною нових рухів. Як зазначає М. Бернштейн, розвиток гнучкості створює сприятливі умови для удосконалення інших психофізіологічних якостей.

Гнучкість сприяє граціозності, витонченості, пластичності, виразності рухів. Діти, що не володіють достатньою гнучкістю, мають знижену здатність м'язів до розтягування і підвищений м'язовий тонус, це приводить до координаційних порушень у процесі виконання руху. Оптимальний рівень розвитку гнучкості забезпечує легкість, свободу, розкутість, невимушеність рухів, вміння як концентрувати сили свого тіла, так і розслабляти їх, що актуалізує проблему розвитку даної рухової якості.

На основі результатів співбесіди з інструкторами з фізичної культури в дошкільних навчальних закладах м. Чернігова встановлено, що спостерігається тенденція до погіршення рівня розвитку гнучкості дітей старшого дошкільного віку і лише 45%-50% дошкільників мають достатній рівень її розвитку, однак дана інформація потребує проведення конкретних досліджень та детального обґрунтування їх результатів за допомогою методів математичної статистики. При цьому інструктори зазначають, що у багатьох видах діяльності гнучкість виступає запорукою успіху, вона дозволяє швидше і краще опанувати раціональною технікою виконання рухів, економніше використовувати силу, швидкість і інші фізичні якості та на цій основі досягати найкращих практичних результатів.

Аналіз спостережень за методикою проведення різноманітних форм роботи з фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах дозволив нам встановити, що не завжди спостерігається системна, цілеспрямована робота з розвитку рухової якості – гнучкість, інструктори з фізичної культури не систематично урізноманітнюють засоби, методи та методичні прийоми її розвитку, хоча проводять пошук та впровадження ефективних шляхів вирішення даної проблеми. На нашу

думку, дана робота потребує теоретичного обґрунтування та розробки і впровадження власних педагогічних технологій розвитку рухової якості гнучкість у дітей дошкільного віку.

На основі аналізу літературних джерел та власних спостережень за процесом розвитку даної рухової якості у дітей старшого дошкільного віку нами визначено наступні педагогічні умови її розвитку:

– для розвитку гнучкості необхідно застосовувати динамічні, статичні та комбіновані вправи, що сприяють розтягуванню м'язів і зв'язок опорно-рухового апарату (Ю. Курамшин) (*динамічні* – найраціональніші пружні рухи (нахили, напівприсідання) та махові рухи (верхніми і нижніми кінцівками) з різних вихідних положень; динамічні вправи є менш одноманітними і більш цікавими для дітей даного віку; *статичні* – вправи, які передбачають утримання (фіксацію) певного положення; дані вправи дозволяють зм'якшення ступеню неприємних відчуттів і болю у м'язах та виконання вправ пов'язано з меншими енерговитратами; *комбіновані* – вправи які забезпечуються як внутрішніми, так і зовнішніми силами; при їх виконанні можливі варіанти чергування активних і пасивних рухів (мах ногою вперед-назад з поступовим утриманням ноги в положенні вперед-вверх);

– балістичне розтягування після статичного є більш ефективним, ніж лише статичне (А. Vujnovich, N. Dawsjn, 1994);

– основним методом розвитку гнучкості є повторний метод (метод повторної динамічної вправи і метод повторної статичної вправи, який передбачає виконання вправ на розтягування серіями, по декілька повторень в кожній, з інтервалами активного відпочинку між серіями, достатніми для відновлення працездатності дошкільників;

– необхідною умовою є систематичне застосування фізичних вправ в різноманітних формах організації занять фізичними вправами;

– під час розвитку гнучкості важливою умовою є застосування активної допомоги інструктора з фізичної культури;

– важливою умовою є викання фізичних вправ поступово збільшуючи амплітуду рухів; перед виконанням вправ на гнучкість необхідно виконати вправи зігріваючі м'язи та зв'язки (Н. Озолін, 2004); чергувати напруження м'язів з їх розслабленням;

– важливу роль під час розвитку гнучкості відіграє зоровий аналізатор, який дозволяє дитині бачити досягнуту нею амплітуду рухів, більш точно контролювати її і мати чітке уявлення про ступінь досягнутої мети;

– для розвитку гнучкості рекомендується чергувати вправи на силу і гнучкість, не допускаючи переваги одних вправ над іншими;

– в технологіях, основу яких складають статичні вправи, сполучення вправ відбувається за принципом поперемінного включенням

м'язів-антагоністів: в кожній наступній вправі напружуються ті м'язи, які в попередньому були розслаблені, тобто відбувається рівномірний розподіл навантаження, що сприяє формуванню правильної постави; виконання стрейчингових вправ передбачає активне включення в даний процес таких психічних функцій як відчуття, увага, пам'ять, мислення;

– реалізуючи розвиток гнучкості, неприпустимо, особливо у дітей дошкільного віку, викликати надмірний розвиток гнучкості, що призводить до перерозтягнення м'язових волокон і зв'язок, а іноді і до незворотнім деформаціям суглобових структур, що буває при надто інтенсивному впливі вправ, спрямованих на розвиток гнучкості.

Висновки. Для гармонійного розвитку дитини велику значимість потрібно приділяти руховій якості гнучкості, яка є запорукою її майбутнього фізичного розвитку та фізичної досконалості. Визначені педагогічні умови будуть покладені в основу розробки власної педагогічної технології розвитку даної якості у дітей старшого дошкільного віку.

Кобища Т.В.

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент Багінська О.В.

ПЕДАГОГІКА СПІВПРАЦІ НА СУЧАСНОМУ УРОЦІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми. Педагогіка співпраці може вирішити питання перспективи розвитку спільної діяльності, забезпечити взаємодію педагога, дітей та батьків. Створити умови для реалізації особистості учнів, сприяти вихованню людяності, розвивати індивідуальні можливості дитини (Амонашвілі Ш.А, Ягулов В.В, Волков І.П, Ільїн Є.М, Лисенкова С.М, Шаталов В.Ф, Караковський В.А.). Педагогічна взаємодія є необхідною умовою ефективності педагогічного процесу. Взаємодією в навчальному процесі є співробітництво вчителя і учнів. У процесі співробітництва відбувається перебудова ролевих відносин педагога й учнів у рівноправні.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування доцільності впровадження методів педагогіки співпраці в навчально-виховний процес загальноосвітньої школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Учитель, який знає всі тонкощі свого навчального предмету, значно скорочує собі обсяг підготовчої роботи.

Важливою тезою педагогіки співробітництва є те, що вчитель має зацікавлювати учнів навчальною діяльністю, а не лише її наслідками, підвищувати інтерес до знань, привчати робити власний вибір і нести відповідальність за нього. Педагогічне співробітництво слугувало запорукою формування нового типу людей, здатних до самостійного мислення, прийняття власних рішень.

На основі теоретичного дослідження було виявлено перспективність впровадження педагогіки співпраці в навчально-виховний процес школярів, особливо старшого шкільного віку. Однак, попередні дослідження (бесіди та опитування) показали недостатній рівень їх впровадження в сучасній школі та неоднакове ставлення вчителів до цього питання.

Виходячи з результатів анкетування, як вчителі так і учні підтримують ідеї педагогіки співпраці, але в практичному їх впровадженні виникають певні ускладнення які викликані тривалим терміном домінування репродуктивних методів навчання, переважно авторитарного стилю керівництва з боку вчителів.

Звичайно така ситуація уповільнює впровадження педагогіки співпраці, але ті позитивні зрушення, які відбуваються сьогодні свідчать про можливе поступове вирішення даного питання.

Висновки. В результаті теоретичного та експериментального дослідження визначено, що впровадження ідей педагогіки співпраці в навчально-виховний процес з фізичної культури сприяють більш якісному задоволенню сучасних освітніх потреб школярів та оптимізації цього процесу.

Маркова Анастасія Олександрівна

Зуб Олексій Борисович

*Наукові керівники: канд. пед. наук, доцент Огієнко М.М.,
канд. пед. наук, доцент Лисенко Л.Л.*

ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕТНОПЕДАГОГІКИ

Постановка проблеми. З початком демократичних перетворень у сучасній системі освіти спостерігається відчутний інтерес до етнографії українського народу, що пояснюється багатьма чинниками: доступністю змісту для широкого загалу в суспільстві; його прикладним спрямуванням; співзвучністю з повсякденними духовними потребами та інтересами батьків і дітей; невичерпним виховним потенціалом тощо .

Одним із пріоритетних напрямків сучасної етнопедагогіки є вивчення національно-культурних та державницьких традицій українського народу. Особливий інтерес викликає етнопедагогіка як важливий компонент національної системи освіти України та народна педагогіка, яка лежить в основі національного виховання й виступає одним із дієвих етноформуючих та етнозберігаючих чинників.

Сучасний етап розвитку нашого суспільства гостро ставить проблему педагогіки громадянського миру та національної злагоди. Це пояснюється, зокрема, недостатньою сформованістю національної свідомості його громадян, неякісною підготовленістю їх у національно-культурних питаннях, незадовільними знаннями правдивої історії своєї землі, що створює сприятливий ґрунт для певних непорозумінь в міжнаціональних відносинах, виявів національного егоїзму тощо. Тому сьогодні вкрай важливо будувати процес виховання учнів на підвалинах відродження національної свідомості, поважанні традицій народу, рідної мови. При цьому, дбаючи про якомога повнішу реалізацію національно-культурних звичаїв, важливо не впасти в іншу крайність і не забути про необхідність удосконалення міжнаціональних відносин, діалогу культур різних народів, що населяють українську землю, адже недаремно говорять: "Людина ногами повинна вrostати у землю Батьківщини, а очі її – споглядати весь світ".

На наш погляд, для кожної людини притаманна тяга до природи, до пізнання свого коріння, до репрезентації свого етносу. Лише зрозумівши навколишню природу, культуру свого народу, людина пізнає сама себе.

Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні та розробці програми формування фізичної культури дітей молодшого шкільного віку засобами етнопедагогіки.

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу літературних джерел (Є.Н. Приступа, В.А. Старков, А.В. Цьось) встановлено, що фізичне виховання в Україні має глибокі історичні корені, воно спирається на багатовікові традиції виховання дітей і молоді, на багату спадщину давньоруської культури, на народну педагогіку ((дохристиянська доба) період пізнього палеоліту – метання, танці, ігри; період неоліту – складається сільськогосподарська календарна обрядовість, яка наскрізь перейнята рухливими іграми, танцями, фізичними вправами; епоха міді – характер фізичного виховання набув військово-фізичного спрямування; середньовіччя – фізичне виховання Київської Русі та запорізьких козаків (поєднання культури фізичної досконалості та високої моралі й духовності створило лицарів, еліту і гордість українського народу); період нової історії (до початку ХІХ ст.) – зміст фізичного виховання в календарній та родинній обрядовості (елементами були фізичні вправи, єдиноборства, хороводи, ігри та забави)).

Етнопедагогічна спадщина українців багата й різноманітна, виховний потенціал її невичерпний, у ньому втілені погляди наших предків, тому вона цілком заслуговує на всебічне вивчення і використання в сучасному навчально-виховному процесі.

Таким чином, виявлено взаємозв'язок фізичного виховання і етнопедагогіки і на цій основі побудовано нашу програму.

Провідною ідеєю нашої програми є – застосування "пляски" (танцю) в уроці фізичної культури, враховуючи етнічну територію та феномен природи; мову; обряди, звичаї.

Дана програма спрямована на естетично-фізичний розвиток школярів молодшого шкільного віку з урахуванням етнокультурної сутності особистості.

Завдання програми

1. Виховувати духовність, патріотизм, національну свідомість української народної душі.

2. Ознайомити з характерними рисами та манерами виконання танцювальних рухів в українському народному танці; основними положеннями рук, голови, постави.

3. Навчити танцювальним рухам хороводу (веснянки, метелиці тощо), танцювальній композиції "Поліська полька".

4. Розвивати координаційні здібності дітей молодшого шкільного віку.

5. Сприяти розвитку творчості особистості та формувати відчуття причетності до національної культури.

Дана програма ґрунтується на таких принципах:

- всебічності і цілеспрямованості ("Життя прожити – не поле перейти", "Життя, як терниста нива, не пройдеши, ноги не вколовши");
- природовідповідності та культуровідповідності ("Перед минулим знімімо капелюхи, а перед майбутнім – засукаймо рукави");
- гуманістичної спрямованості і демократизації ("Дивись не забудь: людиною будь!");
- пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей ("Знання без людяності – це меч у руках безумця").

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

І етап – почуттєвий (3 уроки)

Мета – створення необхідного запасу елементарних естетичних знань і вражень, без яких не може виникнути інтерес до естетично значущих предметів і явищ.

Задачі

1. Виховувати духовність, патріотизм, національну свідомість української народної душі.
2. Ознайомити з характерними рисами та манерами виконання танцювальних рухів в українському народному танці.
3. Ознайомити та вчити основним положенням рук, голови, постави, які притаманні українському народному танцю.
4. Ознайомити та вчити українського танцювального уклону: ритуальний уклін "хліб-сіль"; уклін жіночий з рукою на грудях (на намисто); уклін чоловічий з рукою до серця та інші.

II етап – діяльнісний (кількість уроків в залежності від обсягу вивчення різноманітних танцювальних рухів)

Мета – вивчення учнями танцювальних рухів Чернігово-Сіверщини, розвиток координаційних здібностей та естетично-фізичний розвиток школярів молодшого шкільного віку з урахуванням етнокультурної сутності особистості.

Задачі

1. Навчити танцювальним рухам хороводу (веснянки, метелиці тощо), танцювальній композиції "Поліська полька".
2. Розвивати координаційні здібності дітей молодшого шкільного віку.

3. Виховувати духовність, патріотизм, національну свідомість української народної душі.

III етап – творчий (використання імпровізаційних танців) (2-3 уроки)

Мета – формування естетичних творчих здібностей, тобто виховання та розвиток таких якостей, здібностей, які перетворили б особистість на активного творця, бо людина може всебічно розуміти красу лише тоді, коли сама створює прекрасне.

Задачі:

1. Виховувати духовність, патріотизм, національну свідомість української народної душі.

2. Сприяти розвитку творчості особистості та формувати відчуття причетності до національної культури.

Висновки. Встановлено, що досвід поколінь їх культурне надбання конкретного регіону може бути використано для сприяння, зростання фізичної культури особистості. Розроблено та обґрунтовано програму формування фізичної культури дітей молодшого шкільного віку засобами етнопедагогіки, яка спрямована на естетично – фізичний розвиток дітей молодшого шкільного віку з урахуванням етнокультурної сутності і несе просвітницький характер. Визначено принципи реалізації даної програми. Дана програма складається з трьох етапів: почуттєвий, діяльнісний, творчий, які мають свою мету, задачі та шляхи реалізації.

Мельнікова Наталія Станіславівна

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент Лисенко Л.Л.

МЕТОДИ РОЗВИТКУ ВАЖЛИВИХ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ГІМНАСТОК-ХУДОЖНИЦЬ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку художньої гімнастики характеризується більш ранньою спеціалізацією і невпинним зростанням складності вправ. Художня гімнастика – це високоемоційний вид спорту, який вимагає від спортсменок граничних психічних напружень з миттєвим переходом від граничного напруження до швидкого спаду (Ю.А. Архіпова, М.А. Білокопитова, Е.А. Булгакова).

Відтак актуалізується необхідність пошуку дієвих шляхів покращення психологічної підготовки гімнасток-художниць в напрямку формування вміння зберігати оптимальний психічний стан та формування і удосконалення основних психологічних якостей та вмінь.

Успішне вирішення завдань у навчально-тренувальному процесі та підготовці спортсменів до змагань неможливо без планомірного, своєчасного і систематичного психологічного забезпечення спортивної діяльності. Оскільки психологічному фактору в спортивній діяльності надається важливе значення (Б.А. Вяткін, А.В. Радіонов, І.П. Волков, Г.Д. Горбунов та інші), то необхідно враховувати його з перших років занять спортом.

У результаті аналізу науково-методичної літератури (Булгакова Е.А., Резникова Л.А., 2007; Моргущенко О.П., 1999; Білокопитова М.А., 2013) виявлено, що психологічні аспекти тренувальної та змагальної діяльності гімнасток-художниць часто залишаються за межами уваги тренера, особливо при роботі з юними спортсменками, що негативно впливає на результат їх майбутньої змагальної діяльності і досягненні ними високих спортивних результатів. Науковці зауважують, що однією з причин такого становища, є відсутність системи психологічного забезпечення, яке повинно визначити цілі, завдання і засоби, що застосовуються при підготовці гімнасток-художниць на всіх етапах спортивної кар'єри.

Необхідність розв'язання виявлених суперечностей, між розумінням необхідності створення і впровадження системи психологічної підготовки гімнасток-художниць молодшого шкільного віку та недостатньо розробленою системою психологічного забезпечення на початковому етапі їх спортивної кар'єри визначили мету нашого дослідження.

Метою дослідження є обґрунтування методів розвитку важливих психічних процесів гімнасток-художниць молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. В результаті аналізу проведеного інтерв'ю і анкетування серед гімнасток-художниць та тренерів нами було встановлено, що значна кількість тренерів, працюючи з юними спортсменками, орієнтуються, насамперед, на спортивний результат, а така найважливіша педагогічна задача як створення умов для особистісного розвитку юних гімнасток не входить в поле їх зору. Однією з причин такого становища є відсутність системи психологічного забезпечення, яке має співвідноситися з віковими психологічними особливостями гімнасток-художниць і самого виду спорту.

На етапі початкової підготовки гімнасток художниць (4-8 років) та спеціалізованої (8-11 років) важливим видом психологічної підготовки є базова психологічна підготовка, яка спрямована на вирішення певних задач (рис. 1).

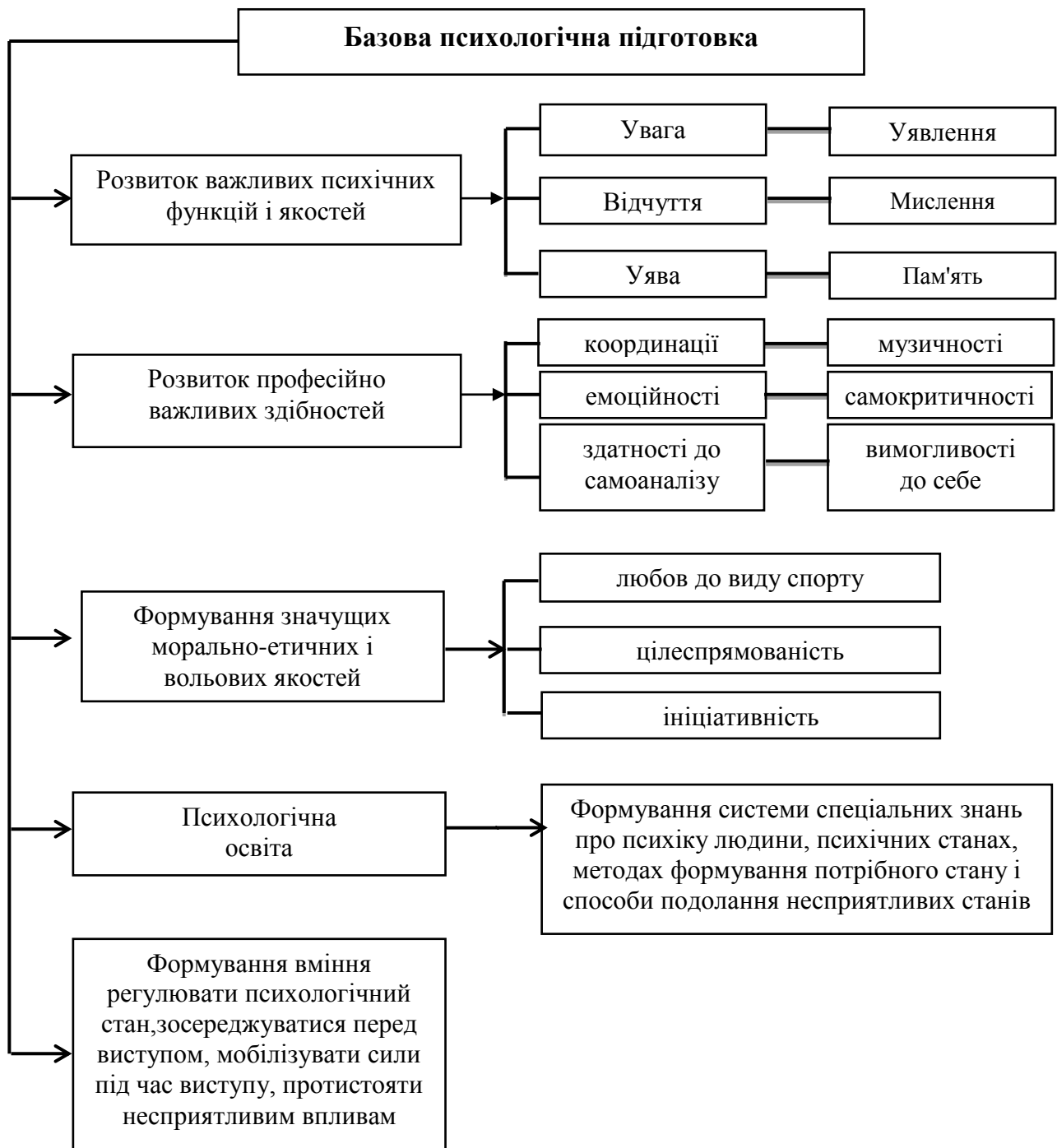


Рис. 1. Блок-схема складових базової психологічної підготовки гімнасток художниць

Психічний і особистісний розвиток дитини у молодшому шкільному віці зумовлюється особливістю соціальної ситуації розвитку – навчанням у початковій школі. На цьому віковому етапі провідною

діяльністю стає навчання, основою якого є пізнавальний інтерес і нова соціальна позиція.

У процесі навчально-тренувальної діяльності розвиваються основні психологічні новоутворення молодшого шкільного віку: довільність психічних процесів, внутрішній план дій, уміння організувати навчальну діяльність, рефлексія.

На етапі початкової підготовки успішність навчання юних гімнасток багато в чому залежить від їх здібностей, насамперед інтелектуальних. У зв'язку з цим одним із завдань психологічного забезпечення їх підготовки є розвиток уваги, пам'яті, мислення. При цьому спостерігається взаємний вплив засобів технічної підготовки і розвитку психіки.

Характеризуючи особливості розвитку властивостей уваги гімнасток, можна спостерігати поступове їх покращення. У гімнасток 8-9 років спостерігається низький рівень розвитку концентрації уваги, який складає 29,3%, об'єм і розподіл уваги складає в середньому 50 %. У дівчат-гімнасток 10-11 років поступово зростає рівень властивостей уваги: об'єм уваги – на 20,8% ($p < 0,05$); концентрація уваги на – 61,9% ($p < 0,05$); розподіл уваги на – 34,6% ($p < 0,05$). Такий високий рівень концентрації уваги у гімнасток 10-11 років, на нашу думку, обумовлений специфікою самого виду діяльності – підвищується структурна і координаційна складність кидкових елементів, значно збільшується амплітуда рухів, більш різноманітним стає склад дій, які виконуються в інтервалах часу між кидком та ловінням, ускладнюються умови ловлі, підвищуються вимоги до технічної точності і якості виконання (Г.А. Чикалова, 1988), а все це вимагає високої концентрації уваги.

В результаті факторного аналізу ми отримали у відсотковому відношенні внесок рівня розвитку кожної з властивостей уваги в загальний результат спеціальної працездатності дівчат-гімнасток. Так, найбільший внесок у загальну оцінку спеціальної працездатності має концентрація уваги – 35,1%; стійкість уваги – 28,5%; об'єм уваги – 20,8%; розподіл уваги – 11,5% та інтенсивність уваги – 4,1%.

Виявлено тісний кореляційний зв'язок між рівнем концентрації уваги дівчат-гімнасток і спеціальною працездатністю ($r = 0,61$), між стійкістю уваги і спеціальною працездатністю ($r = 0,5$). Таким чином, спеціальна працездатність дівчат-гімнасток залежить від рівня розвитку концентрації уваги та стійкості уваги, це узгоджується з даними в спортивній гімнастиці (Ю.К. Гавердовский, 1999).

Усе вищевикладене та аналіз науково-методичної літератури послужили підставою для визначення ігор та вправ для розвитку психічних процесів гімнасток-художниць молодшого шкільного віку (табл. 1).

**Методи розвитку психічних процесів гімнасток-художниць
молодшого шкільного віку**

Психічні процеси	Методи їх розвитку
Увага	Ігри: "Дзеркало", "Карлики і велетні", "Зверху увага", "Слухай уважно", "Заборонений рух", "День і ніч", "Виклик номерів", "Клас, Струнко! (Будь ласка)", "Земля, вода, вогонь, повітря", Вправа "Пальці".
Уявлення	Аутогенне тренування, ігри: "Чіткий поворот" "Сліпий кіт", "Пройти лабіринт"
Відчуття	Пальчикова гімнастика, ігри: "Що за предмет?", "Хто це?", "Пройти лабіринт"
Мислення	Ігри: "Двійнята", "Гребінець", "Фантазія"
Пам'ять	Ігри: "Розвідник", "Червоний, жовтий, зелений", "Заборонений рух", "Слухай сигнал", "Земля, повітря, вода", "Вартовий і розвідник", "Запам'ятай по черзі", "Вчитель", "Повторюй за мною", вікторини.
Уява	Аутогенне тренування, ігри: "Совушка", "Море хвилюється"

Таким чином актуалізується проблема цілеспрямованого розвитку важливих психічних функцій і якостей гімнасток-художниць молодшого шкільного віку.

Висновки. Встановлено, що психологічне забезпечення є однією з найважливіших складових підготовки юних гімнасток. Саме в дитячо-юнацькому віці відбувається формування мотивації до занять спортом, психологічних якостей, необхідних для успішної тренувальної та змагальної діяльності на всіх етапах спортивної кар'єри. Не менш важливим є те, що саме в цьому періоді відбувається становлення особистості юних спортсменок. Це актуалізує порушену нами проблему щодо розробки системи психологічної роботи в дитячо-юнацькому спорті, перспективним напрямком залишається визначення психологічних завдань для кожного вікового етапу та підбору психологічних засобів і методів для забезпечення психологічної підготовленості гімнасток-художниць молодшого шкільного віку. Підібрано та узагальнено різноманітні методи для забезпечення розвитку необхідних психічних функцій і якостей гімнасток-художниць молодшого шкільного віку, які забезпечують їх базову психологічну підготовленість.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ПРАКТИКУ РОБОТИ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ (ВЛАСНИЙ ДОСВІД РОБОТИ ІНСТРУКТОРА З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ДНЗ № 52 м. ЧЕРНІГОВА)

Постановка проблеми. Дошкільний період є одним з найбільш відповідальних періодів життя людини у формуванні фізичного здоров'я та культурних навичок, що забезпечують його вдосконалення, зміцнення та збереження в майбутньому. У період дошкільного дитинства закладається фундамент здоров'я, формуються життєво необхідні рухові навички, вміння, розвиваються важливі фізичні якості, що свідчить про необхідність цілеспрямованого фізичного виховання, яке має сприяти оздоровленню і повноцінному розвитку дитини.

Саме тому дошкільне фізичне виховання у дошкільному навчальному закладі повинне формувати фундамент фізичної культури майбутньої дорослої людини.

Метою дослідження є обґрунтування впровадження інноваційних підходів у практику роботи дошкільного навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. У своїй професійній діяльності на заняттях фізичними вправами дітей дошкільного віку нами впроваджується ігровий стретчинг.

Всі заняття проводяться у формі сюжетно-рольової гри або тематичної гри. В основу ігрового стретчингу покладено статичне розтягування м'язів тіла та суглобів рук, ніг, хребта. Самоманіпулювання тілом у повільному (безпечному темпі) найбільш ефективно. У дітей зникають комплекси, пов'язані з фізичною недосконалістю тіла. Діти набувають досвіду рухових навичок, які дозволяють їм відчувати себе сильнішими, впевненими в собі, формують почуття внутрішньої свободи.

Суть цієї системи полягає в тому, що з допомогою дуже повільних і плавних рухів (згинань і розгинань), спрямованих на розтягування тієї чи іншої групи м'язів, приймається і утримується протягом деякого часу певна поза. Таким чином, стретчинг – це метод фіксованої розтяжки. Комплекси вправ в системі стретчинг спрямовані на розтягування практично всіх м'язів тіла, причому цей широкий спектр вправ виконується з різноманітних вихідних положень, що надзвичайно важливо для ефективності розвитку гнучкості і рухливості в суглобах.

Заняття ігровим стретчингом розпочинають з дітьми чотирирічного віку. Вправи спрямовуються на профілактику різних деформацій хребта, укріплення м'язів, формування правильної постави, розвивають

еластичність суглобів, координацію рухів, виховують витривалість та старанність і наполегливість.

Орієнтовні типи вправ з ігрового стретчингу:

– "Каченятко Кряк" (попередження розвитку плоскостопості, покращення постави).

– "Метелик" (посилює дію на органи черевного пресу, стимулює дію підшкірних нервів).

– "Змія" (активізує роботу нирок, покращує мозкову діяльність, нервову провідність).

– "Велосипед" (забезпечує дію на підшлункову залозу, органи травлення).

– "Пташка" (покращує еластичність хребта, попереджує функціональні розлади).

– "Кіт" (розслабляє м'язи, вчить виражати емоції, попереджує деформацію хребта).

– "Рибка" (покращує мозкову діяльність, нервову провідність, підвищує внутрішньочеревний тиск) та інші.

Отже, основний позитивний вплив методики стретчинг у зв'язку з розвитком гнучкості можна звести до наступних факторів:

– при виконанні стретчингових вправ зменшується м'язова напруга і досягається релаксація тіла;

– розвивається гнучкість, створюються максимально сприятливі умови для розвитку і формування інших фізичних якостей;

– здійснюється розвиток координації рухів, вони стають більш вільними і виконуються без напруги;

– удосконалюється функція рівноваги (а значить і вестибулярного апарату), що сприяє утриманню статичних поз;

– формується різноманітна рухова активність;

– попереджається травматизм, особливо м'язові перерастяжки і перенапруги;

– збагачується знання тіла, розвивається уважне ставлення до нього (фокусування уваги на різних частинах тіла, що піддаються розтягуванню, аналіз виникаючих при цьому відчуттів являється запорукою правильного виконання стретчингових вправ);

– формується звичка рухатися природньо і невимушено, поліпшується самопочуття.

У навчально-виховний процес занять фізичними вправами дітей дошкільного віку нами розроблено та впроваджено нестандартне обладнання (рис. 1).



Рис. 1. Види нестандартного обладнання для занять фізичними вправами дітей дошкільного віку

Висновки. Таким чином, результативність впровадження інноваційних підходів у практику роботи дошкільного навчального закладу № 52 відображена у підвищенні інтересу до занять фізичними вправами (рейтинг занять фізичними вправами з боку дітей та їх батьків); збагачується руховий досвід дітей; знижується рівень захворюваності дітей на респіраторні та опорно-рухові хвороби; покращуються показники рівня розвитку фізичних якостей, особливо гнучкості та координаційних якостей.

Терехно Дмитро Володимирович

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент Редько Т.М.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку країни проблеми здоров'я молоді посіли чинне місце серед низки проблем, які спіткали наше суспільство. Спостерігається зниження рівня фізичного здоров'я населення України, особливо дітей. Значно зростає роль фізичного виховання та спорту для дітей, яке спрямовано на вирішення завдань оздоровлення та гармонійного розвитку підростаючого покоління (Васильков А.А., 2008; Москаленко Н.В. 2007 та ін.).

Будучи важливим засобом надбання і передачі соціального досвіду, ігри повинні увійти сьогодні у всі сфери виховної роботи, емоційно збагачуючи особистість, викликаючи потребу до творчої діяльності та підвищення фізичної працездатності (Кругляк О.Я., 2000; Жуков М.Н., 2002 та ін.).

Проблема пошуку ефективних шляхів розвитку рухових якостей, забезпечення достатнього обсягу рухової активності та покращення фізичного здоров'я дітей молодшого шкільного віку визначає актуальність даного дослідження.

Мета дослідження – визначити особливості розвитку рухових якостей дітей молодшого шкільного віку засобами рухливих ігор.

Виклад основного матеріалу дослідження. В результаті аналізу і узагальнення літературних джерел та досвіду передової практики виявлено, що рухливі ігри мають велике значення у різнобічному

розвитку дітей молодшого шкільного віку. Заняття у формі інтенсивної гри дають дітям можливість виконувати велику кількість різних і достатньо координаційно-складних рухів, що сприяє розвитку та удосконаленню рухових якостей. Швидка зміна ігрового середовища підвищує працездатність за рахунок емоцій та мобілізації, на їх основі, внутрішніх ресурсів організму.

У змісті уроків з фізичної культури ми керувалися необхідністю підвищення мотивації дітей молодшого шкільного віку до фізичної активності та розвитку рухових якостей учнів шляхом використання рухливих ігор.

Головною умовою забезпечення оптимального оздоровчого та розвиваючого ефекту при використанні ігор є відповідність величини навантажень функціональним можливостям організму. Ігри були розподілені за їх впливом на рухові якості:

◊ *для розвитку силових якостей* включали рухливі ігри, що пов'язані з коротко-часовими, швидко-силовими напруженнями і найрізноманітнішими формами подолання м'язового опору противника з безпосереднім контактом з ним.

◊ *для розвитку швидкості* підібрали ігри, які вимагають миттєвих відповідних реакцій на зорові, звукові чи тактильні сигнали.

◊ *для розвитку спритності* використовували ігри, що вимагають прояву точної координації рухів та швидкого узгодження своїх дій з партнерами по команді.

◊ *для розвитку координації* застосовували ігри, що вимагають асиметричності рухів, одноопорного положення, виконання рухових дій у певний проміжок часу у певний спосіб.

◊ *для розвитку витривалості* використовували ігри, пов'язані із великою затратою сил та енергії з частими повторами складових рухових операцій чи довготривалою неперервною руховою діяльністю, що зумовлена правилами гри, що застосовуються.

◊ *для розвитку гнучкості* застосовували ігрові естафети, підібрані для цілеспрямованого впливу на окремі суглоби, зв'язки, м'язові групи.

Аналіз показників фізичної підготовленості, антропометричних даних та функціональних проб молодших школярів показав, що в експериментальній групі після проведення експерименту більшість показників має статистично значущі зміни порівняно з показниками у контрольній групі. Використання рухливих ігор на уроках фізичного виховання має високий оздоровчий ефект, якщо вони підібрані з урахуванням вікових та статевих особливостей розвитку учнів, сприяють покращенню морфофункціонального розвитку, підвищенню фізичної працездатності та розвитку рухових якостей.

Висновки. Використання рухливих ігор різного характеру і спрямування із залученням до роботи великих м'язових груп сприяє розвитку абсолютно всіх рухових якостей. Цінність ігор полягає в тому, що набуті учнями в ігрових умовах вміння та навички легко вдосконалити при більш поглибленому вивченні техніки рухів та полегшують подальше оволодіння відповідними технічними прийомами, а позитивна емоційна забарвленість забезпечує мотивацію учнів молодших класів до занять фізичними вправами.

Федорченко Олександр Олексійович

Науковий керівник:

доктор пед. наук, професор, Проніков О. К.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

У статті розкриваються питання підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання до профільного навчання старшокласників в загальноосвітніх навчальних закладах. При підготовці майбутніх вчителів фізичного виховання велика роль відводиться саме творчій ініціативі студентів та її реалізація у професійній діяльності.

Сучасні соціальні умови визначають *актуальність* удосконалення підготовки сучасного вчителя фізичної культури. В законі України "Про освіту" вказано, що успішне вирішення завдань навчання і виховання молодого покоління, значно залежить від професійної підготовки вчителя. Але в нинішніх умовах суспільство не повністю задовольняє наявний рівень готовності майбутніх вчителів до окремих аспектів навчання, в тому числі і профільного навчання у загальноосвітніх закладах.

У Концепції профільного навчання у старшій школі зазначається, що нові цілі шкільної освіти зумовлюють необхідність подальшої модернізації вищої педагогічної освіти і системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Для цього необхідно у вищих навчальних закладах, педагогічного профілю, передбачити підготовку педагогічних кадрів з урахуванням потреб профільної школи та внести відповідні зміни у

державний стандарт вищої педагогічної освіти для спеціалістів та магістрів.

Метою профільного навчання є забезпечення можливостей для безпроблемного доступу учнів до здобуття загальноосвітньої профільної та допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання в умовах реформування сучасного суспільства.

Профільне навчання спрямоване на здобуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

- Виходячи з цього, основними завданнями профільного навчання є:
- створення позитивних умов для розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, здібностей, нахилів,
 - урахування потреб учнівської молоді в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки, виховання в учнів любові до праці,
 - забезпечення умов для їхнього життєвого і професійного самовизначення,
 - формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією,
 - формування соціальної, інформаційної, технічної, технологічної компетенції учнів на допрофесійному рівні,
 - спрямування молоді щодо майбутньої професійної діяльності;
 - забезпечення наступно-перспективних зв'язків між загальною середньою і професійною освітою відповідно до обраного профілю.

Профільне навчання, як зазначає кандидат педагогічних наук М. Зубалій, орієнтує організацію навчального процесу на ознайомлення старшокласників з основними формами професійної діяльності вчителя фізичної культури на підвищення спортивної майстерності в обраному виді спортивної діяльності. Це сприяє розвитку в старшокласників індивідуальних професійних здібностей та розширенню їхніх уявлень про специфіку фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності.

Виходячи з цього зазначаємо, що на методологічному рівні специфіка фахової підготовки майбутніх вчителів фізичної культури має у своєму активі різні спортивно-педагогічні дисципліни: *гімнастику, легку атлетику, плавання, спортивні ігри (волейбол, баскетбол, футбол, гандбол)*. Вони надають можливість майбутньому вчителю засвоїти техніку, тактику, технологію викладання для різних вікових груп школярів, підвищити свій методичний рівень, професійну культуру.

Майбутній вчитель фізичної культури обов'язково має обирати курс свого спортивно-педагогічного вдосконалення, або підвищення

спортивної майстерності (ПСМ) з певного виду спорту. Це дозволяє йому бути готовим до розробки в школі програми обраного виду спорту як профільного на підставі курсу спортивно – педагогічного вдосконалення, яким він займався за період навчання у вищому навчальному закладі, має спортивний розряд і ґрунтовну теоретичну та методичну підготовку.

На думку професора Б. Шияна *особистісно-діяльнісний підхід* до організації навчального процесу, де в центрі навчання знаходиться студент, надає можливості визначити шляхи підготовки майбутнього учителя фізичної культури до профільного навчання старшокласників;

– студент в кінці кожного заняття повинен відповісти собі чого він сьогодні навчився, чого не знав, або не міг зробити ще вчора?

– на практичному рівні вже у процесі навчання студент мусить розробити програму курсу за вибором для учнів 8-9 класів та реалізувати її на педагогічній практиці в школі;

Отже, виходячи з вище сказаного, найбільш значущим при підготовці майбутніх вчителів фізичної культури до профільного навчання старшокласників виступає надання можливості студентам проявляти самостійність та ініціативу, творчість у процесі засвоєння навчального матеріалу зі спортивно-педагогічних дисциплін.

Оптимальний варіант – це застосування активних методів навчання, залучення студентів до проведення уроків у загальноосвітніх навчальних закладах у якості помічника вчителя.

Усик Ірина Василівна

Наукові керівники:

канд. пед. наук, доцент Огієнко М.М.,

канд. пед. наук, доцент Лисенко Л.Л.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ З НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

Постановка проблеми. Формування компетентностей учнів є на сьогоднішній день однією з найбільш актуальних проблем освіти, а компетентнісний підхід може розглядатися як вихід із проблемної ситуації, що виникла на основі суперечностей між необхідністю забезпечувати якість освіти і неможливістю вирішити це завдання традиційним шляхом за рахунок подальшого збільшення обсягу

інформації, що підлягає засвоєнню. Мова йде про компетентність як про нову одиницю виміру освіченості людини, при цьому увага акцентується на результатах навчання в якості яких розглядається не сума завчених знань, умінь, навичок, а здатність діяти в різних навчальних, життєвих і проблемних ситуаціях (Голуб Г. Б, Берулава М. Н. інші).

Компетентність є інтегрованим результатом навчання і не вичерпується змістом певної дисципліни, тому актуальним на нашу думку є реалізація міжпредметних зв'язків, як дидактичної умови оптимізації пізнавальної сфери учнів для поліпшення фізичної культури особистості (Зимова І. А, Болотов В. А.).

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування технології формування компетентності з фізичної культури учнів загальноосвітніх шкіл за допомогою міжпредметних зв'язків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проаналізувавши уроки з фізичної культури та результати анкетування учителів, ми можемо зробити висновок, що реалізація міжпредметних зв'язків на уроках фізичної культури знаходиться на дуже низькому рівні.

Для формування компетентності учнів дуже важливо правильно та гармонійно використовувати міжпредметні зв'язки на уроці фізичної культури. Ми пропонуємо власну інтегральну педагогічну технологію (рис 1), яка ґрунтується на виявленні в різних навчальних предметах однотипних елементів (проблем, сюжетів, подій) і поєднання їх у якісно нову цілісність з метою набуття досвіду і адаптації та створення цілісного образу світу і як зазначає М.М. Огієнко, 2013 – наукового світогляду.

Мета навчання і виховання дітей полягає: в гармонійному розвитку дитини, всебічному пізнанні навколишнього світу за допомогою навчальних предметів. А досягти цього допоможуть систематично здійснювані міжпредметні зв'язки.

Мета реалізації міжпредметних зв'язків – об'єднати відомі учням знання, розглянути їх як складові у широкому за обсягом факті з іншого предмета.

Компоненти реалізації міжпредметних зв'язків: бажання; здібності дітей; інтерес дитини; мотивація; організація і корекція розвитку здібностей дитини.

Інтегральна педагогічна технологія передбачає пошук спільних платформ для зближення предметних знань та отримання нових на стику традиційних.

Мета інтегральної педагогічної технології: створити оптимальні умови для розвитку та самореалізації дитини шляхом формування цілісних знань про об'єкт, що вивчається. Вони слугуватимуть формою виразу його особистісно розвивального потенціалу, формуванням різноманітних компетентностей, основою творення "образу світу".

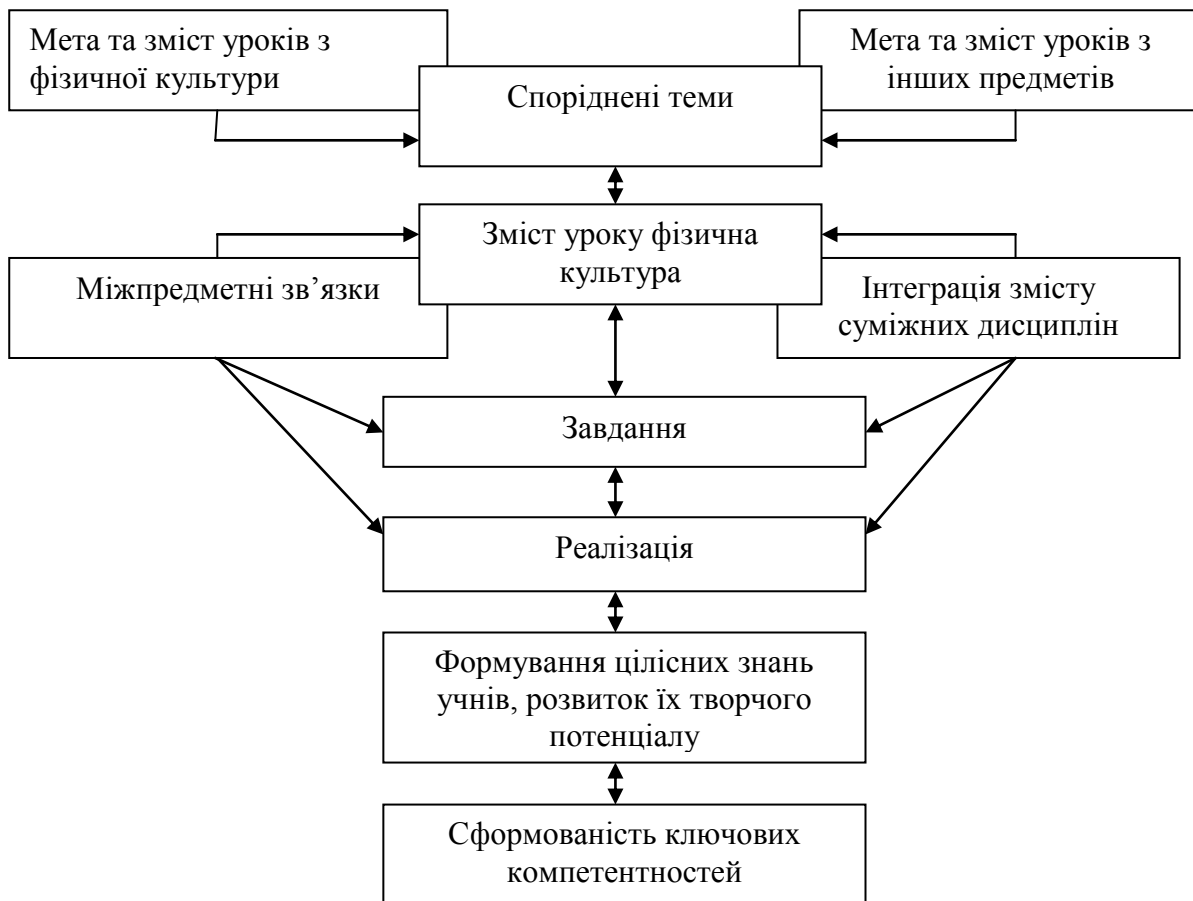


Рис. 1. Інтегральна педагогічна технологія формування компетентності з предмету фізична культура учнів загальноосвітніх шкіл

Дана інтегральна педагогічна технологія спрямована на вирішення наступних завдань:

- розкрити особистісний потенціал дитини;
- формувати інтерес, мотиви, уміння, навички;
- формувати провідні компетентності учнів;
- стимулювати механізм самоактуалізації та самореалізації дитини.

Принципами реалізації даної технології є:

- подача навчального матеріалу на інтегрованій основі;
- формування цілісних знань дитини;
- розвиток особистісного потенціалу дитини;
- активності;
- індивідуалізації.

Висновки. Отже інтеграція – це шлях досягнення якості освіти її оновлення, ефективність в розвитку особистості, ефективність в розвитку особистості, збереження здоров'я і вільного простору дитини.

РЕЗОЛЮЦІЯ

У процесі роботи традиційної конференції "НАУКОВІ ДИСКУСІЇ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ" за напрямом "Програма національного виховання школярів на уроках фізичної культури та в спортивних секціях" було сформульовано наступні положення резолюції:

- вдосконалювати систему національного виховання студентів, як майбутніх вихователів молодого покоління;*
- змінити пріоритети в шкільній освіті з освітніх на виховні;*
- необхідне вдосконалення програм з педагогіки і ТіМФВ, введення питань з національного виховання до курсових та державних екзаменів;*
- орієнтувати студентів на прищеплення на уроках фізичної культури любові до рідного краю, народу, матері;*
- ознайомлення студентів з засобами етнопедагогіки та народної педагогіки притаманних Чернігово-Сіверщині;*
- рекомендувати включити національні рухливі ігри до навчальної програми з "Рухливих ігор";*
- впроваджувати в курс викладання СПУ елементи національного виховання студентів.;*
- формувати у студентів вмінь організовувати сучасні заходи з пріоритетним виховним змістом.;*
- ввести як одну з обов'язкових вимог педагогічної практики проведення виховного заходу з національною ідеєю.*

**НАУКОВІ ДИСКУСІЇ
КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
студентів факультету фізичного виховання**

Технічний редактор *О. Клімова*

Комп'ютерна верстка
та макетування *О. Клімова*

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія KB № 17500-6250 ПР від 16.11.2010 р.*

Підписано до друку 25. 06.15. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум. друк арк. 2,56. Обл.-вид. арк. 1,91.

Редакційно-видавничий відділ ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка.
14013, вул. Гетьмана Полуботка, 53, к. 208.
Тел. 65-17-99.